

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden este (vasárnap kivételével).

Működés mindenütt 1 krajczár.

Előzetési ára:

Helyben házhoz hozva vagy vidéken postai szétküldéssel: egy hónapra 60 kr.

Esti Hírlap

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda
V. ker., Konv. útca 4. szám.Szerkesztési órák:
delelőtt 10 órától délután 3 óráig.

Kiadóhivatal nyitva egész nap.

Szerkesztési telefon: 686.

Kiadóhivatali telefon: 383.

Budapest, márczius 11.

Ivánka Oszkár Szalavszky
Gyulát ballábán keresztül-
lőtte.

Czak und pakk.

Törvény és halál előtt mindenki egyenlő, mondja a szép elmélet. Másképen tanítja azonban az élet. Más a szegény ember és a gazdag halála, temetése és sirja, melyet a pénzösség szerint kiválogathatni, hogy minél távolabb essék a szegényektől. A törvény előtti egyenlőségre pedig a budapesti törvényszék előtt áradt ríktó világosság, épen most, mikor az ajkakon az egyenlőség himnusza. Két katona került a bíróság elé. akik mielőtt még besorozták volna, polgári lakóságban követték el. amiért számolni kellett. Nagyon természetes, hogy ha katona mivoltukban cselekedik, akkor ő a külön katonai bíróság alá tartoznak. Polgárnak és katonának más a bírósága, sőt az igazságszolgáltatás sem egyforma. Polgári és katonai büntetés egészen különböző. Ugyanegy haza fia tehát külön törvény, külön bíróság alá tartoznak, ha a császár kabátját, viselik, melyről a mostani Vilmos német császár szüntelen mondja is, hogy megkülönbözteti az ember fiát. Cziivil és katona közt tehát a törvény is különbséget tesz. Régen vitáznak ezen, de zsörtölődésnél és perpatvarnál egyéb nem bír lenni. Eredménye nincs.

Hanem a mi két esetünk még azt is bizonyítja, hogy katona és katona közt megint nagy a különbség és az országos törvényeken felül állnak a rendeletek. A hadseregbeli katonánál így, a honvédségi katonánál úgy. Ez a kettő sem egyenlő tisztelettel tartozik törvényes fórumnak. Szívesen látjuk, hogy a honvédek a törvénytiszteletre különb az utasítása, mint másik bajtársának. De hogy mért különböző a kettő, azon fenakadhat a gondolat és a törvénytisztele. A törvény előtti egyenlőséget pedig — mihielyt fontolgat egy kicsit, — nem a törvények és intézmények szentségében találja egy áttörhetlen korlát közé állítva, hanem fokozatosan szétdarabolva. Ez itt a zsinor nélküli ruha, vagy ködmen. Ez itt a fekete-sárga zsinoros katonai kabát, ez a vörös zsinoros katonai kabát.

A hadseregbe tartozó vádlott czak und pakk jelenik meg a bíróság előtt. Se kardját, se csákóját letenni nem akarja. Azt mondja, hogy neki tilos. A törvényszéki elnök azonban nem érzi magát ka-

szárnyában. Ő haptákban nem tárgyal, a tárgyalást elhalasztja. Egy pár nap mulva az érdekes vádlott megint megjelenik teljes parádében, még egy strázsamester is kíséri. A törvényszék most már tárgyal vele, mert a fővárosi hadtestparancsnok hivatalosan értesítette, hogy ez a regula. A vádlott katona nem lehet fegyver és csákó nélkül. Két nap mulva egy honvéd kerül a bíróság elé. Azt is kíséri egy káplár, de elszedi tőle kardját, pisztolyát, csákóját s jelenti az elnöknek, hogy ez itt Szántó József-közhuszár. A kaszárnya-szag elpárolog és a törvényszék itél.

A honvéd közhuszár a bíróság respektálását a honvédelmi miniszter rendelete parancsolta rá. Amott a czak und pakkot a hadtest parancsnokság rendelete parancsolja, Tehát rendelet! Ujra és újra csak rendelet. Hát a törvény hol van? A katonai parancsnok és honvédelmi miniszter magyarázhatják a törvényt, különbségeket tehetnek a törvény előtti egyenlőségben, a törvényszék iránti tiszteletben, ahol ugyanazon Ő felsége nevében mondják ki az ítéletet, aki a hadseregnek is legfőbb hadura. Mért éppen a közös hadseregbeli polgári vétségért Ő felsége nevében ítélt törvényszék elé idézett vádlott tartozik kevesebb tiszteletet, hanem bántó kaszárnyai hetykéséget tanusítani a törvény előtt? A fegyveres erőnek a törvények és intézmények egyenlő féltelmében kell megedződnie, mert azok esetleges védelméért életét tartozik áldozni.

A két eset tanulságával érdemes, habár szomorú foglalkozni.

A képviselőház ülése.

A 48-as törvényjavaslatok jubileuma, a Bánffy által kreált *április 11-iki ünnep*ről szóló törvényjavaslat van napirenden.

A padsorok minden oldalon szépecskén megletnek, — az ülés érdekeinek igérkeznek. A t. Ház azonban még Apponyi várt beszédénél is nagyobb várakozással lesi az Ivánka Szalavszky párbajról szóló hírt.

— *Tizenegy órakor lesz . . .* — ez a hír fogadja az érkezőket, s a folyosón másról nem is beszélnek.

Az ülés megnyitása után rögtön Zsigárdy Gyula, a 48-as törvényhozások félszázados megünnepléséről szóló törvényjavaslat előadója kér szót.

Az igazságügyi bizottság — így kezdi Zsigárdy — áthatva annak fontosságától, hogy a törvényjavaslat a korszakot teremtő 1848. évi törvényes alkotások szentesítésének napját, ennek ötven éves fordulójára alkalmából, nemzeti ünnepé nyilvánítja és abban az etős meggyőződésben, hogy ezzel a nemzeti közhajtatásával találkozik: a törvényjavaslat általánosságban és részletekben való elfogadását ajánlja.

A bizottság egyszersmind a törvényjavaslat megokolásában foglalt javaslat-hoz képest indítványozza, hogy a tör-

vényjavaslatnak az országgyűlés mindkét házában való letárgyalása és legfelsőbb helyen való szentesítése után, folyó évi április hónap 11. napján, az országgyűlés innepélyesebb módon együttes ülést tartson, a törvényjavaslat legfelsőbb szentesítésére és kihirdetésére vonatkozó értesítés végett, mely együttes ülésben Ő Felsőéhez az apostoli királyhoz intézendő hódolati feliratot is elhatározzon s azt a két ház testületileg azonnal Ő Felsőének át is nyujtsa.

Zsigárdy e hatalmas körmondatok után végül általános derűtlenség közt panaszoja el, hogy felirati javaslatába több hiba csuszott be.

A jobboldal helyeslése közt ajánlja a törvényjavaslat elfogadását.

Kossuth Ferencz ma az első ellenzéki szónok.

Az ünnepnek — ugymond — melyben a nemzet és király együtt rója le a kegyelet adóját a dicső múlt iránt, nagy a jelentősége. Ebben az ünnepben a magyar állameszme jut kifejezésre. De azt óhajlja, hogy nemzeti ünnepé márczius 15-dike tétessék, mert ezen a napon született meg az új Magyarország. Ezen a napon forrott össze a nemzet egygyé. Enapon lett az a nemzet, ami kell, hogy maradjon. E napon onlottak le a nemzet oszlályai közötti válaszfalak. Az alkotmányos fogalmak szerint a törvény szentesítése királyi kötelesség.

Márczius 15-én ebredt fel a nemzet, ekkor érezte erejét, melyet nem rombolásra, hanem alkotásra használt. Márcziusban valósult meg a népképviseleti országgyűlés és márczius 15-én ütötte a népkarant megnyitkozása Budapesten a nép hozzájárulásnak pecseljét a márcziusi alkotásokra. Ezek az alkotások egyenlőséget, testvériséget állapítottak meg a nemzet tagjai között. A nemzet akaratának megnyitkozása egy örök időkre kiható fény, míg a királyi szentesítés csak formáság. A nemzet évtizedek óta szíve sugallatát követve, márczius 15-ét ünnepé, nem a királyi szentesítés évfordulóját, Hiszen Bánffy is kénytelen volt a történelmet végiglapozni, hogy ezt a dátumot kikeresse. Ha a függetlenségi párt márczius 15-ének jogát védi, ezzel nem a király ellen foglal állást. Hejyesnek vélik ők is, hogy a nemzet a szentesítés tényét hálaival ünnepéje, de a márczius 15-ének emléke el kitörölhetetlenül a lelkekben s így csak az lehet a nemzet ünnepé. A miniszterelnök most is a nemzet akaratával szemben saját akaratát erőszakolja. Talán igaza is van annyiban, hogy ironia lenne, ha a Bánffy-kormány márcz. 15-ét, a jogegyenlőség ünnepé akarná ünnepelni. Az a Bánffy-kormány, mely a legszebb polgári jogot, a választó jogot eltiporja s mely az országban a törvényesség álarca alatt megsemmisíti a közszabadságot.

Bánffy látja a nemzet megnyitkozó akaratát, de annak dacára vitakozunk kell afelett, hogy mit ünnepeljen meg a nemzet, azt a napot-e, amikor megszületett az új Magyarország vagy pedig a szentesítés formalitásának napját.

A függetlenségi párt általánosságban elfogadja a törvényjavaslatot, de egyéb módosítások mellett már első helyen azt fogják kívánni, hogy a nemzet akaratának megfelelően márczius 15-dike tétessék országos ünnepé.

Kossuth partja eljenzése közt ült vissza helyére.

Polczner Jenő beszélt utána. Rámutat annak visszasságára, hogy Bánffy az első magyar felelős kormány érdemeit sem iktattatja törvénybe. Márczius 15-ike az a nap, mely a legalkalmasabb a 48-as nagy események megünneplésére, de Bánffy báró javaslatát április 11-ét teszi nemzeti ünnepé,

pedig ezen a napon csak az történt, hogy amit a nép hosszú küzdelmek árán kivivott, azt szentesítette. Nem akar olyan emlékeket felidézni, melyek keserüséget keltenének. De miért kelti fel Bánffy ezzel a dátummal azokat az emlékeket, hogy éppen április 11-én szentesített törvényeinket semmisítette meg a bécsi hatalom, hogy éppen ezek védelmére kellett a nemzetnek fegyvert ragadni.

A 48-as nagy idők megünneplésében ne azzal keressük az összhangot, hogy megtagadjuk a multat, apánk dicsőségét. Nem hiszi, hogy a mindnyájunk által óhajtott összhang ezt az áldozatot követelné. Nem hiszi, hogy a király ne járulna hozzá márczius 15-e ünnepé avatásához, ha azt a kormány, mint a nemzet közhajtatását tolmácsolná. Lehetetlen, hogy ennek a nemzetnek az érzelmei a királynál visszhangra nem találjanak. Ha ez nem így van, annak a rossz tanácsadók az okai, akik nem tolmácsolják a nemzet érzelmeit.

Ebben e pillanatban Gajari Géza megjelenik a teremben, s Bánffyhoz sietve valamit sug a fülebe. Innen Perczelhez megy s neki is megsugja a hírt, mely futótűzként terjed el a Házban, Szalavszky megsebesülésének a híre.

Polczner szavai már senkit sem érdekelnek. Csak akkor tér vissza az érdeklődés a tárgyhöz, amikor Lakatos bácsi a jegyző elkijálja:

— Apponyi György gróf!
— . . . Albert! teszi hozzá az öreg ur ijedten, a „tollhibát” nagy derűtlenség közt kikorrigálva.

Apponyi Albert gróf általános nagy figyelem közt kezdi beszédét.

— Hogy ünnepeljük most a 48-as alkotmánytörvényeket — ugymond — amikor kétféle törvény van: egy a hatalmon lévők számára, s egy másik azoknak, akik a zsarnokság ellen felmernek szóialni. Itt csak a vezeklésnek lehet helye.

Ha ünnepelni akarunk, a jelenre fátvölt kell vetnünk. A multból a szabadság nagy alkotásából, melyek ha megsemmisítve nincsenek is, azoknak élvezetétől meg vagyunk fosztva, mértsünk erőt a jövőre nézve.

Apponyi nem osztja Kossuthék felfogását, hogy a királyi szentesítés egyszerű formáság, s igen nagyon alkalmasnak tartja április 11-ét az ünnepésre, s ez nem áll ellentétben márczius 15-ének megünneplésével. A nemzet azért ezt a napot is fogja tovább ünnepelni.

A nemzeti párt nem akart elmaradni akkor, amikor a törvényhozás hódoló felirattal járul a király elé. De azt megköveteli, hogy ez a felirat méltó szerkezet mellett is legyen, s közjogunkkal ellenkező állításokat ne tartalmazzon. Nem akarja a felirati javaslatot részletesen bírni, de nem hagyhatja szó nélkül azt, hogy pl. az *államnak a királytal szemben* teljesített kötelességéről beszél. Ez vagy stílusis bádarság, vagy megengedetlen tan, mert olyan közjogi tetteit állít fel, mintha az államnak a *királytal szemben* kötelességei lennének. A király nem áll az állammal szemben, mert a törvényhozás és a korona együttesen alkotják az államot. Az a mondat, hogy a király a szentesített törvényeket *fejedelmi megnyugvással* bocsátotta utjára, a történelmi igazság kihívása. A szentesítés tényének ünnepése örökbecsű deavauálása azoknak az armányoknak amik magát a szentesítést követték. És ha azt a sürű fátvölt, ami az armányokat fedi, fellebbentjük esőkkentjük ennek a ténynek az értékét.

Ezt a feliratot irály, a gondolat kifejezéseinek világossága tekintetében is méltóvá kell tenni arra, hogy azzal a törvényhozás a király elé járuljon. Ezért

20 frtért, félre 12 frt helyett 10 frtért, s negyedévre 6 frt helyett 5 frtért kapja mindenki.

A «Szerkesztői üzenetek» című rovatban a Magyar Hírlap az előfizetőjének díjmentesen ad választ minden kérdésükre.

S mindezekhez járul a rendes karácsonyi ingyen album, amely mindenkor díszmű. A Magyar Hírlap előfizetési árai ezek: egész évre 14 frt, félre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr.

ESTI HIREK.

Szalavszkyt meglőtték.

(Az Esti Hírlap tudósítójától.)

Szalavszky Gyula valóságos belső titkos tanácsost, Pozsony és Trenčín megyék főispánját, Ivánka Oszkár császári és királyi kamarás, országgyűlési képviselő a ma délelőtt 11 órakor megívott párbajban ballábán súlyosan megsebesítette.

A párbajnak, melyre Szalavszky főispán ismeretes sértő telegramja adott okot, előzményeiről és lefolyásáról tudósítónk a következőkben számol be:

Simonyi Dénes báró és Kund Jenő, mint Ivánka Oszkár megbízottai elégtételt kértek Szalavszky Gyula megbízottaitól, Gajári Odontól és Pulszky Ágostontól, akit az előzetes tárgyalásokon Dániel Gábor helyettesített.

Ivánka megbízottai általános csodálkozásra, kardpárbajt hoztak javaslatba. Feltételek: bandázs nélkül, szurás megengedve, harczképtelenség.

Szalavszky megbízottai elleneztek a kardpárbajt, de Kund Dezső és Simonyi báró ragaszkodtak ehhez a fegyvernemhez azzal a megokolással, hogy a sértett félnek minden kodex szerint joga van a fegyvernemet és a feltételeket egyoldalulag is megállapítani.

Gajári Odón és Dániel Gábor ezt tagadásba véve, azt a kifogást tették, hogy Szalavszky Gyulának isíása van és így kardpárbajnál feltétlenül hátrányban volna ellenfelével szemben: ok tehát a pisztolyhoz ragaszkodnak.

Kund Jenő ezt hajlandó volt kielégítő indokolásnak elfogadni, feltéve, hogy Gajári Odón és Dániel Gábor kijelentik, hogy Szalavszky Gyulának jelenleg olyan óriási rohama van, melytől bennévé teszi.

Miután a felek megbízottai ezt a kérdést tisztázták, egyértelműleg megállapodtak abban, hogy Szalavszky Gyula és Ivánka Oszkár pisztolypárbajt vívjának.

Simonyi Dénes báró és Kund Jenő a következő feltételeket proponálták a sértett fél nevében:

Kétszeri golyóváltás, közönséges sima pisztolyokból harmincz lépés távolságról öt-öt lépés avansszal. Szalavszky Gyula megbízottai ezeket a feltételeket enyhéknek találták és a következő párbajt hozták javaslatba:

Kétszeri golyóváltás, 15 lépés távolságról vontósövű pisztolyokból. Ivánka Oszkár megbízottai ezt el nem fogadták, hanem ragaszkodtak ahhoz az állás pontjukhoz, hogy a feltételek megállapítása egyedül őket illeti.

Miután így hosszas vita után sem tudtak megállapodni, fegyverbírósg egybehívását határozták el.

A fegyverbírósg elnöke Teleki Géza gróf lett, tagjai pedig

Ivánka Oszkár részéről: Zselénszky Róbert gróf és Szentiványi Árpád;

Szalavszky Gyula részéről: Lónyai Sándor és Orley Kálmán.

A fegyverbírósg tagjai tegnap este tíz órakor jöttek össze a Nemzeti Kaszinóban, de közel négy órai tanácskozás után sem tudták egymást kaptatczálni.

Mindkét fél birái ragaszkodtak felük feltételeihez és így végre is elnöki döntéssel kellett a hosszú szoharcznak végét vetni.

Teleki Géza gróf igen helyesen az enyhébb felfogás mellett foglalt állást és így Ivánka Oszkár feltételei három szóval kettőellen elfogadtattak.

A segédek azonnal összeültek és a párbaj feltételeit most már közösen így állapították meg:

Pisztolypárbaj kétszeri golyóváltással, közönséges, sima pisztolyokból. Távolság: 30 lépés, öt-öt lépés avansz. Célzási idő: 30 másodperc. Idő: 1898. márczius 11, délelőtt 11 óra. Hely: József főherczeg kaszárnya.

A feltételeknek már a kora délelőtti órákban híre ment és különösen a képviselőházban lesték nagy izgatottsággal az eredményt.

A párvidal színhelyére körülbelül egy idejűleg pontosan érkeztek meg a felek.

A békítési kísérlet sikertelensége után felállították a két ellenfelet.

A párbajt Kund Jenő vezette.

Az adott jelre Szalavszky Gyula két lépést előre ment és lött.

A golyó Ivánkától jobbra sivitott el, a nélkül, hogy talált volna.

Ivánka Oszkár teljes öt lépéssel előre ment és a tizennegyedik másodpercben sítötte el a pisztolyát.

Szalavszky Gyula találvá volt. A főispán az első pillanatban nem érezte a lövést, de Gajári Odón azonnal felismerle a veszedelemet, Szalavszkyhoz rohant, aki akkor már csak a jobb lábán állott.

Ivánka golyója ugyanis a balláb sinesontjába fúródott, közvetlenül a térden alul.

Az orvosok Farkas László dr. és Damjanovits Emil dr. azonnal hozzáláltak a lösebb megvizsgálásához és első sorban azt konstataálták, hogy a párbajt folytatni nem lehet.

Ivánka Oszkár segédeivel egyetemben nyomban távozott, anélkül, hogy Szalavszkyval kibékült volna; Szalavszkyt pedig a gyorsan előhívt mentők a József főherczeg kaszárnyából a Vörös-kereszt kórházba szállították, ahol a golyó eltávolítását maga Farkas László dr. fogja megkísérteni.

A képviselőházban a párbaj híre óriási izgatottságot okozott, mely csak akkor csillapodott le, mikor Pulszky Ágost meghozta a hírt, hogy Szalavszky Gyula nincs életveszélyben.

Pár percczel később Ivánka Oszkár is megjelent a Házban. Az ülésteremben csak egy pillanatra jelent meg. Kezet szoritott Apponyi Albert gróffal, azután nyomban távozott.

A délután folyamán értesülésünk szerint az ügyre vonatkozólag több nyilatkozat fog közzé tetetni. Így első sorban a Szalavszky-Rakovszky ügy becsületbirái fogják kinyilatkoztatni, hogy Ivánka Oszkár a becsületbírósgban minden tekintetben gentlemanlike és korrekt módon járt el.

Az estére közzé teendő jegyzőkönyvek híre szerint Ivánka Oszkár segédei részéről azt a nyilatkozatot tartalmazzák, hogy a párbajjal nem tekintik Szalavszky

Gyulát rehabilitálnak, mert Ivánka csupán a rajta eseti sértést torollta meg.

Szalavszky segédei ezzel szemben szintén kijelentik, hogy ők sem tekintik a mai párbajt rehabilitációnak Ivánka részére, ami pedig Szalavszkyt illeti, neki nincs is szüksége rehabilitálásra, mert összes ügyei el vannak intézve.

A Szalavszky ügynek tehát ugylátzik még mindig köve"ezik a folytatása,

Délután két órakor még nem távolították el a golyót Szalavszky sebéből.

Rendőri hírek

— Párbaj kardja. A Zala-pör után történt, hogy százhusz magyar állampolgár egy remek kivitelű diszkardot rendelt Wisinger Mór fővárosi műtővősnél. A kardot Picquart ezredesnek szánták a Dreyfus-ügyben tanusított magatartásáért. Wisinger elkészítette a kardot s néhány nap előtt kirakatába tette ki közszemlére, a míg a megrendelők elviszik. Erre azonban nem került a sor, mert Wisinger-üzletében tegnap megjelent Splényi Ödön báró rendőrtanácsos és a kardot, a kormány parancsára hivalkozva elkobozta. Wisingert ma délelőtt a IV. kerületi kapitányságra citálták, ahol azonnal ki is hirdették előtte az ítéletet mely szerint öt Magyarországi külön-czimerének, az általa készített tárgyakon való engedély nélküli használata miatt 2 napi elzárásra és 300 frt pénzbüntetésre ítélik, a kardot pedig elkobozzák.

— Névváltoztatás. A mai hivatalos lap szerint Szukup Vladimir fő- és székvárosi m. kir. államrendőrségi irnok, a főkapitányság sajtóirodájának vezetője nevet Székelyre változtatta.

Törvény előtt.

— A gellérthegyi rablőgyilkosok előtt ma hirdette ki a budapesti büntető törvényszék a királyi ítéletét. Hegyi Károlyra vonatkozólag a tábla helybenhagyta a 12 évi fegyház ítéletét, Fuchs Mátyást azonban halálra ítélté. . . . Egy arcvonása sem rándul meg a két vádlottnak. Fagyos nyugalmal halgatják az indokolást. Előlk: Megnyugosznak az ítéletben? A két vádlott egymásra néz. Mindketten megnyugodnak. A királyi ügyész Hegyi terhére felelbe.

— Becsületsértés a mentők javára. Utánzásra méltó példát adott a becsületben megsértett panaszosok a Wagner József házmaster, Becsületsértésért panaszolta be a budapesti büntető járásbírósg előtt Csasznek Károly lakatosmert. Amikor Kürthy bíró megítelte a szokásos kísérletet a felek kibékítésére Wagner József hajlandó volt megelégedni a vádlott bocsánatkérésével, ha a reá váró pénzbüntetés helyett jótékony célra bizonyos összeget fizet. A vádlott erre késznek nyilatkozott s a bíró által megállapított 20 frtot a jótékony célra nyomban le is fizette. A bíró ebből 10 frtot az önkéntes mentőknek s 10 frtot az országos gyermekvédő egyesületnek küldött.

Különlétek.

— Az özvegy trónörökös, Stefánia főherczegnő állapota egyre javul. A Budapesti Közlöny ma a következő, a tizenegyedik orvosi jelentést közli: Tizenegyedik orvosi jelentés. Stefánia főherczegasszony özvegy trónörökös 6 cs. és kir. felségénél a tüdőbal szárnyának és a mellhártyának lobos tünetei további lassu visszafeléedésben vannak. Az általános érzet jó.

Kelt Bécsben, 1898. évi márczius hó 10-én délelőtt. Neusser dr. s. k., tanár Widerhofer dr. s. k., tanár. Auchenthaler dr. s. k. udvari orvos. Bécsi tudósítónk telefonálja: Stefánia özvegy trónörökös az egész éjen át aludt s állapota tartósan igen kedvező.

— Párbaj Klebersberg Zdenko gróf és Bethlen Balázs gróf közt.

Klebersberg Zdenko gróf és Bethlen Balázs gróf közt lovagias affér keletkezett a Bokross ügyből kifolyólag támadt differenciák miatt. Az ügyben becsületbírósg is értekezett, tegnap, Bethlen Balázs részéről, félreértésből támadt kihívás késedelem miatt. A becsületbírósg ítélete alapján a segédek Klebersberg részéről, Bíró Lajos és Justh Béla, Bethlen Balázs részéről: Tiszta István gróf és Thoroczky Miklós gróf kardpárbajban állapodtak meg. A párbaj ma délután 5 órakor lesz. A becsületbírósg Zoltán altábornagy elnöklete mellett Bartha Miklós, Makkfalvy Géza, Széchenyi Aladár és Andrássy Géza gr. becsületbírósgból állott.

— Baptisták az alföldön. Bihar megyében a baptizmus egyre több és több tért hódít magának, a hiveinek száma már 1—2 ezerre rug, Sok községben rendes imaházal birkak, ahol ájtatos gyakorlataik tömeges látogatásnak örvendenek. Ilyen van Bagamér községben is, de azért összejöveteleiket felváltva itt és Ámosdon tartják meg.

— Temetés zsandárokkal! Mokrinból írják nekünk: Egy öregasszonyt — aki tagja volt az itteni »Rosenkranz» uőgyesületnek — tegnap szertartás nélkül temettek el. A róm. kath. plébános Kurz József, aki iránt a szocialista érzelmű hitközségi tagok már régóta ellenszenvvel viseltetnek — az egyesület zászlóját ugyanis nem akarta kiadni a temetéshez, amiért is a halottas ház nőszemélyei — több nővel egyesülve, illegethkel óhajtották fogadni a tisztelendő atyát, aki e tervnek neszt véve, két csendőr és egy rendőr kíséretében vonult a halottas házhoz, ahol azonban a papot be sem eresztették, s így kénytelen volt visszafordulni. A halottat minden egyéb szertartás nélkül — mert Franz János kántortanító szintén visszavonult — vitték a r. kath. sírkertbe.

Sport.

*** A Przedswit handikap** teherközése immár megjelent. A top weight-et 67 kilóval Ganache kapta. Utána Gomba 65, Wette nicht és Bogdány 63, Ámos 61, Kelet 57 és fél kilóval következik. Különösen jól vannak sulyban Bátor 54, Mirkó 51, Neni 51, és Pas de chance 50 kilóval. A háromévesek közül Doria kapta a legnagyobb sulyt 49 kilót, Bébé 46 és fél, Tick-Tack 46, Hebe 45 és Longchamps 43 kilóvisznek. A legkisebb sulyt 39 kilót Merszre róltta ki a handicapper. Ernst ur munkája meglehetősen gyöngének mondható. Ganachenak tavalyi forma alapján és 1200 méterre semmi szín alatt sem szabadott volna többet kapni Gombánál, melynek 65 kilója alatt is a legjobb kilatásai vannak. Érthetetlen, hogy Ámosnak 61 kilót kell vinni, mikor az egy Przedswit handicap kivételével, tavaly egész éven át sem mutatott elfogadható formát. A sulyviszonyokra és tavalyi formára való tekintettel ma Gomba, Kelet, Mirkó, Wette nicht és Bogdány tekinthetők a legrealisabb kandidátusoknak a 10,000 koronás díjra.

§ Turf hírek. Voltigeur és Statesman jelenleg csak lépés munkát végeznek Gődön s így nem valószínű, hogy a nyár előtt a pályára kerüljenek. Jasmint, mely a tavalyi oaksban harmadik volt Per pedes és Hajadon után begratták. Már az alagi gátversenyekben is futni fog. Mr. Brook a jeles urlovas az idén első sorban Schönborn gróf és Korb-Weidenheim báró istállójának fog lovagolni.

SZINHÁZAK.

Mai színházi műsorok

A Nemzeti színházban: bemutató előadás. *A korondért, Coppée* drámája. Főszereplők: *Bercsényi, Szacsay, Mihályfi, Jászay M. Márkus E.* Kezdeté 7 óraker.

As Operaházban *Angot asszony lánya* Lecocq operája. Főszereplők: *Abrányiné, Kaczér. M. Dalnoki, Hegedűs.* Kezdeté 7 óraker.

A vígszínházban: *Niobe* Harry és E. A. Paulton bohózata. Főszereplők: *Lánczy I. Hegedűs, Niko L. Varsányi L., Balassa.* Kezdeté fél 8 óraker.

A népszínházban: *A szultán*. Verő operettje. Főszereplők: *Palócz, Berta, Kassai, Németh, Tollagi, Kenedich, Kürty Klára.* Kezdeté 7 óraker.

A magyar színházban: *A Gésák vagy egy japán lények története*. Sydney Jones operettje. Főszereplők: *Sziklai, Boross, Komáromi M., Vlád Gizella, Kalmár.* Kezdeté 7 óraker.

A népszínházi bizottság jelentése.

A főváros népszínházi bizottsága a törvényhatóság közgyűlése eléterjesztette az 1895., 1896. és 1897. évekről szóló jelentését, amelyből átvesszük a következőket:

A népszínház hovatovább nagyobb sikerrel felel meg rendeltetésének. Az intézet a lefolyt időszak alatt is nemcsak az általános művészeti érdekeknek tett eleget, hanem fényes eredménnyel szolgálta azon közelebb álló célját is, mely nem egyéb, mint a magyar népszínház kultúrájának, fejlesztésének és népszerűvé tétele a lakosság ama körében, ahol annak a szüksége még fenforog.

Legutóbbi jelentésünkben, sőt ama jelentésünkben is, mely az 1891—1893. évekről szól, sajnálattal kellett utalnunk arra a körülményre, hogy a népszínház művelésére indult s ezzel karöltve a nagyközönség érdeklődése a népszínház iránt erősen megcsappant, mert új és figyelemre méltó darabok nem készültek, a régi pedig többé-kevésbé elvesztették vonzó erejüket.

A helyzet azóta némileg kedvezőbb lett, amennyiben a népszínház-irodalom időközben egyes olyan darabokkal gazdagodott, amelyek számottevő sikert értek el.

A színház művészeti színvonala tekintetében az elmúlt időszak alatt is éber ellenőrzést gyakoroltunk, panasza vagy beavatkozásra azonban nem volt ok, amennyiben az előadások színvonala megütötte azt a mértéket, mely a művelt közönség igényeinek megfelelő, újabb időben pedig fokozatos haladást konstatálhatunk úgy a darabok kiállítása, mint a rendezés körül.

A népszínházi bizottság egyik feladatát képezvén a népszínház művelésének kiváló tárgyát képező műfajok irodalmának emelésére közelebbről az elmúlt időszakban is tüztünk ki 100 darab 10 frankos aranyból álló pályadíjat a magyar népeletről vett eredeti népszínház műveire azzal, hogy történelmi tárgyú daraboknak elsőbbséget adunk. A pályázati határidő 1898. évi május elsejére állapítottán meg, annak eredményéről csak legközelebbi jelentésünkben fogunk beszámolhatni.

Eredeti népszínház-művet adott a népszínház 16 magyar írótól. Olyan eredeti darab, mely a három év alatt a népszínházban adatott először, volt és pedig:

népszínház 8, operette és énekes színház 5, látványosság 1. Olyan idegen darab, mely a három év alatt magyarul először a népszínházban került színre, volt és pedig:

operette és énekes színház . . . 10
bohózat 1
dráma 1

Írói díjat fizetett a népszínház három év alatt 68.848 frt 29 krt, tehát esténként 71 frt 95 krt, előadásankint 64 frt 16 krt. Az írói díjból kaptak magyar írók és zeneszerzők 51.639 frt 94 krt, idegen írók és zeneszerzők 17.209 frt 35 krt. A népszínház a három év alatt 1.473.605 egyén látogatta.

Az alapítvány gazdasági ügyeit illetően a következőket jelenthetjük:

Utolsó jelentésünkben említettük, hogy a színházat látogató közönség életbiztonságának és a színházépület tűzbiztonságának fokozása kiváló gondoskodásunk tárgyát képezvén mindezekelőtt a magas víznyomás czéljára szükséges berendezéseket kellett létesíteni, mert a népszínház belső vízvezetékének csekély nyomási képessége állandó veszélyt képezett. Az e részbeni munkálatok, amelyeknek költségei közel 40.000 forintba rúgtak, három évre felosztva elkészültek és azok keretében elkészült a színház zápor is, mint igen fontos tűzbiztonsági követelmény. A zápor-berendezés próbának lett alávetve és teljesen megfelelőnek bizonyult. És amár az elmúlt évek alatt a tűzbiztonsági intézkedések hosszú sorozata lön a színházban foganatosítva: azok végleges betöltésének feladata, a tűzbiztonság kérdésének rendezése és befejezése a most lefolyt három évi ciklusnak jutott osztályrészül. Ez a feladat a népszínház gépei számára szükséges külön épületnek és a viztartályok elhelyezésének nagyfontosságú kérdése volt.

Miután abbeli tervünkről, hogy a népszínházi alapítvány tulajdonában volt 17 négyszögölnyi körüti telken és ahhoz még megszerzendő területen fogjuk a tűzbiztonsági berendezéseinket elhelyezni, a múlt jelentésünkben felsorolt okokból le kellett mondanunk és e helyett Rémi Róberttel és érdektársával oly értelmű szerződésre léptünk, mely szerint az alapítvány a 71 négyszögölnyi területet nevezetteknek átengedte, viszont az illetők a Csokonay-utczában 268¹⁰/₁₀₀ négyszögölnyi területet bocsátottak az alapítvány rendelkezésére: az ekként megszerzett területen létesítettük a gazdasági épületet és a viztartályok elhelyezésére szükséges tornyot.

Ezen berendezésekre a tekintetes közgyűlés hozzájárulása mellett a pesti hazai első takarékpénztárnál 185 ezer forintot kölcsönt vettünk fel, lehető kedvező feltételek mellett ötven évi törlesztésre.

A gazdasági épület, mely a színházal szemben épült s főhomlokzattal a Csokonay-utczára néz, továbbá a vele kapcsolatos létesült viztorony az 1895. évi augusztus hó elején készültek el és augusztus hó 13-án adták át rendeltetésüknek. Ezen építkezésekre a bizottság által előirányoztatott összesen 157.457 forint 22 kr., ezzel szemben a végelszámolások szerint felmerült tényleg 152.149 frt 23 kr. kiadás és így az engedélyezett költségösszeggel szemben 5307 frt 99 kr. megtakarítás éretett el.

A gazdasági épület berendezését illetően föllemlítjük, hogy annak földszintjén van a másodgépész lakása és a nagy raktár; az első emeleten van a jelmezmeisteri szoba, a szabóm hely, az értékes jelmezek raktári helyisége; a második emeleten a nyugdíjintézet hivatali helyisége, a könyvtárak hivatali szobája, a könyvtári helyiség, az énekes és balet terem egy öltözővel, a butoraktári helyiség; a harmadik emeleten van a felügyelő lakása, a festőterem és a kassza. A viztoronyban van az 5,5 méter hosszú és ugyanolyan széles kovácsoltvas-vízmedence.

A gazdasági épület és viztorony berendezéseiben vannak elhelyezve ezenfelül a fűtési és szellőztetési készülékek és miután a tűzveszélyes műhelyek is mint itt csoportosították: ezen berendezések által a bizottság végleg eleget tett ama követelményeknek, amelyek a népszínházzal szemben tűzbiztonsági szempontból nemcsak a főváros hatóság és az államrendőrség, hanem a kormányhatóság részéről is támasztáltak.

Gazdasági ügyekben tett intézkedéseink közül föllemlítjük még, hogy a színház létesítésekor beszerzett és öpp azért legnagyobb részt értéktelenekké vált díszletek helyett 12.000 frt költség keretén belül új díszleteket rendeltünk meg és a népszínház épületét közel 6000 frt költséggel új bádofedéllel kellett ellátni.

A lefolyt időszak egyik feladatát képezte a népszínház az 1897. évi október 16-ától leendő további bérbeadásának kérdése is.

Porzolt Kálmánnal a bérleti szerződést az 1897. évi október hó 16-ától számítandó öt egymásután következő évre megkötötte.

Aranylakodalmom.

— A Magyar Színház főpróbája. —

A márciusi nagy napokat ünneplő darabok közül Beöthy László és Rákosi Viktor *Aranylakodalmom* című látványos színműve kerül legelsőbbsin színre. A Magyar Színház ugyanis már holnaptól kezdve ünnepel és már ma bemutatta alkalmi darabját a sajtó meghívott képviselőinek. Öletes, poétikus és hazafias mű az *Aranylakodalmom*. Egy vonzó mese keretében bemutatja a nagy idők minden nevezetes eseményét és kimagasló alakjait. Vidám és szomorú részletek váltakoznak; de minden kép mozgalmas és látványos. Egy dolog azonban érthetetlen. Az, hogy a harmadik képből amelynek *Leborulok a nemzet nagyságai előtt* a címe, miért van a szereplő személyek közt *«A kormányzó»* megnevezése és nincs megmondva nyíltan, magyarul: hogy ez a kormányzó Kossuth Lajos. No de ez a nagy lojalitás nem von le semmit a darab értékéből és — a mai főpróba után ítélve — az *Aranylakodalmom* első igazi nagy sikere lesz a Magyar Színháznak.

A látványos színmű meseje ez: Koltay Jenő császári és királyi altábornagy (*Molnár* László) az aranylakodalmát ünnepli a feleségével Katalinnal (*Hetyei Aranka*). Gyermekük, unokáik veszik körül a boldog párt és azok unszolásának engedve nagy apó címeséli az ő véres mézes heteit. Az, hogy csak belefog a mesélésbe; azután felhőfüggöny ereszkedik alá, Koltay hangja egyre halkabb lesz és — egyszerre csak meglepődik előttünk a mese. Az ötven év előtti események sorra lejátszódnak. A budai várban Katicza a magyar táborba viszi át a jegyesét Koltay osztrák hadnagyot. Együtt álmodoznak azután mindenüket a haza oltárára s együtt harcolnak a piski hídnál, együtt vannak Budaváranak bevételenél és a Hortobágyon együtt kerülnek az oroszok kezébe. Egy lengyel tiszt öri őket. Ez az ember a testvérmagyarokkal érez és futni engedti a foglyokat. Önmagát azonban gyondurraönti. Azután a mehádiát szorosan látjuk ismét hőseinket, amint az utolsó ágyúval feltartóztatják az e lenseget. Koltay megebeszél és Katalin saroglyán szállítja át a török határon.

Ezzel véget ér a mese. A felhőfüggöny megint felemelkedik és nagyapóék együtt vannak még mind a kandalló körül. Az aranylakodalmásoknak Stóhr gróf főhadnagy meghozza a király ajándékát — a király arczképét.

— Eljen a király! — kiáltják mindnyájan és miközben az ének és a zenekar teljes erővel intonálja a himnust, a függöny lassan legördül.

Ezzel az apoteozissal ér véget a darab. A Magyar Színház bőkezűen és izléssel állította ki a darabot. A kosztümök és díszletek nagyon szépek; a rendezés pedig felette ügyes és mutatós.

Egy epizód szerepben *Keménység* Mariska Káldy Kurucz nőtáiból énekel néhányat az ő ismert művészetével. Külömben csaknem az egész személyzet közreműködik, mint statiszták pedig az egyetemi hallgatók szerepelnek.

(f. j.)

* **Hajdn az »Évszakok« oratóriumának előadása.** Pécs, a híres »Zeneváros« tegnap ismét ünnepelt, mely ünnepre az egész országból érkeztek mértő hallgatók a zenevárosba. Hajdnak legközelebbi alkotását adták elő a pécsi műkedvelők, kizárólag helyi műkedvelők a nehéz, rendkívüli rátermettséget, ropant nagy aparatust igénylő klasszikus zeneművet nagy sikerrel adtak elő. Kristóf Tódor dirigálta a 100 főből álló zenekart és 70 énekest. A szolisták közül az elsőség pálmája Hoffer Károlyt illeti meg, aki oly híressé tette a pécsi dalárdát. A hölgyek szólói közül ki kell emelnünk Schneider Istvánnét, Thaler Gusztávnét és Taky Gyulánét. Taky Gyula bass-bariton hangjával nagy hatást ért el. A karokról is csak dicsérettel emlékezhetünk meg. Hogy pedig az est oly

jényesen sikerült, azt legfőképp Czigi lányi Béla kir. ítélőtáblai bírónak, a pécsi zenekedvelő egyesület igazgatójának köszönhetjük.

* **Tüntetés Ujházy mellett.** A Nemzeti színházban Constantin abbét adták tegnap este és ezt az alkalmat felhasználta a főváros közönsége arra, hogy lelkes tüntetést rendezzen *Ujházy* Ede. a kiváló művész mellett, akin az utóbbi napokban annyi méltatlanság esett. Minden felvonás után zajosan, lelkesen kitapsolták Ujházyt vagy tiszter és annyi koszorút és bokrétát adtak neki, amennyit három primadonna is alig kap egy-egy nagy napon.

* **Tizenkét éves drámaíró.** A *«Presse internationale»* című francia folyóirat, mint kuriozumot közli azt a hírt, hogy a budapesti Magyar Színház igazgatósága egy tizenkét éves fiú eredeti drámáját előadásra elfogadta. Mint illetékes helyről értesülünk, ez a tizenkét éves drámaíró nem egyéb egy jól megteremtett kacsánál, amely valaki a francia újságot fölülte.

A kulisszák mögöl.

Gazi Mariskáról, a népszínház szép naivájáról azt beszélük újabban, hogy ismét a szerelem terére lépett. Akit szeret nem egy tűzér, hanem — *kettő*. Még pedig honvéd tűzér, 48-as honvédtűzér, legalább a *Verő György* új darabjában az. Külömben pedig békés egyetemi hallgató mind a *kettő* és csak az a nevezetességük, hogy egy hasonlitanak egymáshoz, mint az egyik görögdiunye a másikhoz. Történt pedig, hogy egy próbán az egyik, — statisztálás közben — szerelmet vallott a bájos naivának. Mariska csak hallgatta-hallgatta a tüzes szavakat és csak nézte a legújabb imádóját.

Másnap pedig ő szólította meg, de — a másikat:

— No, nrfi, hogy állunk a szerelemmel?

A megszólított bebezgett, kapkodott és úgy tett, mint aki semmiről sem tud. Ez megtetszett a naivának és így szóló barátunkhoz:

— Tegnap vallomás és ma ilyen zavartság. Aki így meg tudja csinálni a világot, megérdemli, hogy — általam megcsalassék!

Ez a Gazi Mariska legújabb szerelmének története.

W. Nagy

Felelősszerkesztő: *Neszmél, Artur*

A 48. ALMANACH
gyönyörűen illusztrálva
megjelent.

Kiadja a **MAGYAR HIRLAP**,
Bolti ára 1 frt.

INGYEN kapja mindenki,
aki a **MAGYAR HIRLAPRA**
előfizet.

Előfizetési ár
egy hónapra 1 frt 20 kr.
évnegyedre 3 frt 50 kr.

A pénz postautalványon
küldhető a
MAGYAR HIRLAP
kiadóhivatalához
Budapest, Honvéd-u. 4.

Nagy körkép a
szabadságharcból
Bem és Petőfi

Nagy-Szeben bevételénél 1849.
Látható mindennap reggel 9 órától.
Arena-ut 70. sz. Belépti díj 50 kr